

En rättssäker vindkraftsprövning.

Föreningen Svenskt Landskapsskydds (FSL)
remissvar på utredningen SOU 2021:53

FSL bildades 1999 och har idag ca 4000 medlemmar över hela landet. FSL är inte bunden till någon annan och jobbar helt ideellt.

FSL tackar för möjligheten att svara på remissen och anför följande:

Innehåll:

1. FSL roll inom vindkraft
2. Allmänt om utredningen
3. Ett systemskifte
4. Praxis måste ändras - worst case ska gälla
5. Ett hårt slag mot den lokala demokratin
6. Utredningens felaktiga bedömningar
7. Konsekvenser
8. Vetot – ett komplement till miljöbalken
9. FSL förslag

1. FSL har under många år följt vindkraftens utveckling på landsbygden, i elnätet och alla dess konsekvenser. FSL verkar för att ge landskapet, naturen, djur, växter och människor en röst i processen. Äganderätt och allemansrätt är andra områden som FSL värnar om. Dessvärre sker många övergrepp mot det som FSL värnar om och därför är vår röst viktig för att nå en viss balans med den miljöfarliga elproduktionsindustrin, vindkraft, i andra vågskålen.

Denna utredning tar sikte på rättssäkerhet och fokus är helt klart på vindkraftbranschens rättssäkerhet. Det saknas en rimlig rättssäkerhet för alla andra inblandade och detta utelämnas.

2. Utredningen har med all sannolikhet sin grund i ett missnöje från vindkraftslobbyn. 1200 verk har stoppats av vetot men kommunerna har släppt fram nästan 5000 verk. Regeringen har själv stoppat ytterligare ca 800 verk. Till utredare utsågs Lise Nordin (MP) som under sin tid som riksdagsledamot skrev motioner om vetots avskaffande. Ett avskaffande av vetot har varit ett mål från vindkraftsbranschen ända sedan detta tillkom. Det har inte och finns ingen riksdagsmajoritet för ett avskaffande. Om det ska göras några justeringar ska dessa vara skärpningar och inte ett uppluckrande av nuvarande lag som tillmötesgår vindkraftbranschen.

3. Då utredningen föreslår att ett utpekat vindkraftsområde i en översiktsplan (ÖP) ska vara juridiskt bindande hör vi alla varningsklockor ringa. En ÖP ska vara ett levande dokument, vägledande och inte juridiskt bindande. Om utredningens förslag går igenom blir detta ett systemskifte långt bortom vad som kan anses vara rimligt i ett demokratiskt samhälle. Den lokala demokratin bryts ner och all påverkan från lokalbefolkningen blir meningslös. Om en ÖP är juridisk bindande och slås fast ett år innan ett val kan detta inte ändras med mer än att en ny kostsam och omfattande ÖP görs. En ny majoritet efter ett val kan inte med en gång gå emot en ansökan om vindkraft genom att lägga ett veto. Man är bunden av sina meningsmotståndares plan. För att en kommun ska behålla sin handlingsfrihet gör man klokt i att inte peka ut några vindkraftsområden eftersom man då binder upp sig för lång tid. Varje ansökan om vindkraft ska

tas utifrån de aktuella förhållandena, inte som nu på gamla planer.

4. När en vindkraftprojektör lägger fram sina planer i samråd och i ansökan förskönas alltid vindkraftens påverkan. Enligt vägledningen, sidan 17, från december 2020 från Naturvårdsverket får inte konsekvenserna förminska vilket konstant görs i alla ansökningar. Dessvärre med alla myndigheters och domstolars goda minne. Vad är en miljökonsekvensbeskrivning värd om inte allt redovisas i ett värsta fall, s.k. worst-case-scenario?
5. Som nämnts ovan är den lokala demokratin ett hot mot vindkraftsutbyggnaden. Lokal demokrati är ett grundläggande fundament för påverkan och viljeyttringar. En möjlighet att kommunicera och få balans i alla de olika frågor som en kommun har att arbeta med. För att erhålla acceptans i frågor måste den lokala demokratiska processen fungera och inte som nu med detta förslag sättas ur spel. Det är häpnadsväckande att man överhuvudtaget kommer fram med ett förslag som detta.
6. Utredningen har inte förstått sprängkraften i sitt förslag och tror liksom vindkraftbranschen att eftersom det rör sig om vindkraft så kan man göra lite som man vill. Vindkraften har blivit en helig ko som tydligen ska ha ett eget liv vid sidan om gällande normer i samhället. Ett parallellsamhälle liksom det som bildas av kriminella gäng med egna lagar och regler håller på att byggas upp i vindkraftens namn.
7. Konsekvensen blir att alla kommuner kan komma att, innan lagen eventuellt kommer att träda i kraft, använda sig av vetot så länge det går och inga nya verk kommer då att ges tillstånd.

En annan konsekvens blir att kommunerna inte kommer att peka ut några områden överhuvudtaget. Ett beslut om tillstyrkan av vindkraft riskerar att tas med gamla planer som grund är en annan konsekvens. Om utredningens förslag går igenom kommer andra frågor i en ÖP att riskera att gå samma öde tillmötes då en ny praxis kommer att gälla för klimatåtgärder. Acceptansen för vindkraft kommer att minska drastiskt om människors inflytande minskas från dagens nivå.

8. Vetot är ett komplement till miljöbalken. En kommun har tusen frågor att hantera. Vindkraften prövas utifrån miljöbalken. Men miljöbalken tar inte alla de hänsyn som behövs i en så komplex fråga som en ansökan om vindkraft. Kommunens möjlighet att använda vetot föregås av en intern diskussion och en dialog med närboende, andra berörda och inblandade. Miljöbalken hanterar inte nedanstående områden.
  - Man vet att 20 % av de närboende kommer att störas mer eller mindre av buller, skuggor och blinkningar från verken. Sömnen för många blir försämrad.
  - Man vet att bördan för energiomställningen blir oerhört tung för vissa men obetydlig för andra.
  - Man vet att det blir en oproportionell orättvisa som drabbar de närboende när vindkraft byggs.
  - Man vet att livsmiljöer ändras till det sämre.
  - Man vet att fastighetsvärden kommer att påverkas negativt.
  - Man vet att allemansrätten kommer att försämrats.
  - Naturälskarens smultronställen fylls av buller, skuggor, blinkningar och risk för nedfallande delar och isblock. Jaktens och rekreationens härliga upplevelser föröds.
  - Man vet att fåglar, fladdermöss och insekter kommer att dödas.
  - Man vet att den biologiska balansen rubbas.
  - Man vet att tysta områden kommer att bli bullriga.

Man vet att landskapsbilden kommer att förändras.

Man vet att det kan bli en process på upp emot 12 år plus 25 år i drift med störande verk.

Man vet att vindkraftsbolaget gör allt för att försköna sin ansökan med så små konsekvenser som möjligt, allt i strid med vad man förväntar sig som drabbad. Värsta-fall redovisas inte och transparens i processen är dålig.

Man vet att tillsynsmyndigheten inte kan hjälpa närboende om verken inte innehåller villkoren.

Man vet att äganderätten för grannarna påverkas då de inte kan använda sin mark på det sätt de vill när verken lägger en död hand över stora grannområden.

Man vet att försiktighet och hänsyn inte tas på allvar av tillståndsgivande myndighet.

Dessa här ovan uppräknade saker tar inte miljöbalken hänsyn till idag men det kan en kommun göra och därmed lägga in sitt veto.

Kommunens förmåga att se till helheten i en kommun är avgörande och är viktig. Miljöbalken ser inte till helheten.

9. Kommunen kan med olika verktyg i sina ÖP vara tydliga inför en ansökan om vindkraft.

Man kan sätta upp krav på ett visst avstånd mellan verk och fastighetsgräns på t.ex. 3 km.

Man kan förklara ett område för tyst område, d.v.s. inga verk.

Man kan besluta om landskapsbildskydd, d.v.s. inga verk

Man kan besluta om 35 dB istället för dagens praxis på 40 dB.

En kommun måste kunna lägga in sitt veto sent i processen med tanke på att det kan uppkomma nya fakta då sökanden ofta medvetet döljer fakta i ärendet och med anledning av att processen är upp till 12 år lång. En tillstyrkan år 1 måste kunna vändas till en avstyrkan år 10. Sökanden kan när som helst

under processen komma med ändringar och nya ansökningar t.o.m. till sammanträdet inför startbeskedet.

En kommun ska ge startbesked för att ett bygge ska kunna starta. Detta är den sista punkten då en kommun ska kunna avge ett veto. Detta startbesked tas idag på delegation av en tjänsteman. Detta ska framöver behandlas av nämnden.

Ett veto ska omfatta alla typer av vindkraftverk.

Ett veto ska även omfatta verk till havs till nationsgräns.

Ett veto ska kunna användas av alla typer av ändringar från sökanden och när som helst under processen.

Kommunernas grundlagsskyddade rätt att säga nej till vindkraft ska alltså vara 100-%-ig.

Ett kommunalt veto ska tas i fullmäktige och ska inte kunna överklagas.

De platser som fått avslag genom ett veto ska inte kunna sökas på nytt.

Ett kommunalt veto är en kronjuvel i den lokala demokratin.

Föreningen Svenskt Landskapsskydd den 4 november 2021

c/o

Henrik Wachtmeister

Strandgatan 39

263 32 Höganäs

henrik@knutstorp.se

070 – 607 96 84